

**ПРАВНИ СТАВ УТВРЂЕН НА 57. СЕДНИЦИ СВИХ СУДИЈА УПРАВНОГ СУДА
ОДРЖАНОЈ ДАНА 21.12.2015. ГОДИНЕ**

**Постојање реципроцитета у поступку враћања одузете имовине и
обештећење**

(члан 5. став 1. тачка 5. Закона о враћању одузете имовине и обештећењу „Сл.гласник РС“, бр.72/11...142/14)

Агенција за реституцију је у обавези да по службеној дужности утврди да ли постоји реципроцитет (правни или фактички) између стране државе чији је држављанин поднео захтев за реституцију и државе Србије.

Образложење

У предметима у којима је окончан управни поступак по захтевима за враћање одузете имовине и обештећењу држављана Републике Хрватске, Агенција за реституцију као првостепени и Министарство финансија као другостепени орган одбијају захтеве подносилаца са образложењем да између Републике Србије и Републике Хрватске не постоји реципроцитет, као ни међудржавни споразум, нити је закључен билатерални уговор којим је регулисано питање реституције, односно враћање одузете имовине физичким и правним лицима, а који је као услов предвиђен одредбом члана 5. став 1. тачка 5. Закона о враћању одузете имовине и обештећењу.

Овакво закључивање управних органа не произлази из одредбе члана 5. став 1. тачка 5. Закона о враћању одузете имовине и обештећењу ("Службени гласник РС", бр.72/2011), која прописује право на враћање имовине и обештећење физичком лицу – страном држављанину, а у случају његове смрти или проглашења умрлим, његовом законском наследнику, под условом реципроцитета.

Да је законодавац сматрао да страним држављанима треба признати право на враћање одузете имовине само ако постоји потписани споразум или билатерални уговор Републике Србије са државом чији је држављанин подносилац захтева, онда би тако гласила и ова тачка

цитиране одредбе а не како је написано под **условом реципроцитета**.

То потврђује и став 2. истог члана закона, који за државе које нису уређивале враћање имовине, постојање реципроцитета се утврђује ако држављанин Србије може да стекне право својине и наследи непокретности у тој држави.

Тиме законодавац прави разлику код утврђивања постојања реципроцитета када су у питању држављани државе настале распадом Југославије и држава које нису имале комунистичке режиме који су грађанима по разним основама одузимали имовину после Другог светског рата.

У конкретном предмету, подносилац захтева за враћање имовине је држављанин Републике Хрватске која је такође донела Закон о накнади за имовину одузету за време југословенске комунистичке владавине („Народне новине“, бр.92/96...81/02) а о праву странаца на враћање имовине по овом закону изјаснио се и Уставни суд Републике Хрватске закључком од 18.02.2008.године.

Такође између ове две државе потписан је и ратификован Споразум о нормализацији односа између СРЈ и Хрватске („Сл.лист СРЈ“, бр.5/96 – међународни уговори), који у члану 7. став 5. предвиђа да свака страна уговорница гарантује једнаку правну заштиту имовине физичких и правних лица које имају држављанство друге стране, односно седиште на територији друге стране, као ону коју имају њену држављани, односе њена правна лица.

У тој ситуацији првостепени управни орган Републике Србије био је у обавези да утврди да ли је овим законом Република Хрватска дала право на враћање одузете имовине или обештећење држављанима Републике Србије под једнаким условима као и својим држављанима.

Такође, уколико је наведеним законом Републике Хрватске дато право држављанима Републике Србије на враћање имовине одузете после Другог светског рата, првостепени управни орган Републике Србије је у обавези да прибави податке службеним путем, да ли је по захтевима држављана Републике Србије, надлежни хрватски орган позитивно одлучио без икаквог условљавања или дискриминације у односу на друге подносиоце захтева, своје држављане, а од чега зависи утврђивање чињенице да ли између ове две државе постоји фактички реципроцитет односно да ли је испуњен услов из члана 5. став 1. тачка 5. Закона.

Прилог : пресуде 5 У 7163/14 и 5 У 7161/14 од 22.10.2015. године
закључак Уставног суда Р. Хрватске од 18.02.2008. године